

TEGNSPRÅKPOESI OG TEGNSPRÅKSALMER

SAMLING OG UTVIKLING AV TEGNSPRÅKPOESI OG TEGNSPRÅKSALMER TIL FEST OG
HVERDAG

FORORD

Tegnspråkpoesi og tegnspråksalmer er egne sjangre av visuell og tegnspråklig kunst. Vi har samlet og utviklet cirka 100 tegnspråkpoesier eller tegnspråksalmer på norsk tegnspråk.

Det har vært en spennende reise fra starten der vi pløyde ny mark, prøvde ut ulike metoder for innsamling og utvikling av poesier og salmer fram til et resultat der vi oppdaget flere døve poeter og salmeledere i forskjellige aldersgrupper. Det er gledelig at det også var over hundre mennesker som aktivt var med på denne reisen og langt flere som fulgte den. Det var Extrastiftelsen som gjorde reisen mulig.

SAMMENDRAG

Prosjektet har vært vellykket og har inspirert mange. Vi ønsker etterhvert profesjonelle nyopptak av flere av salmene og poesiene for å gjøre dem slitesterke for årene som kommer. Døvekirken skal bruke flere av salmene og poesiene i sin bønne-, salme- og poesibok.

Vi har etablert hjemmesiden www.tegnkultur.no som et forum for å publisere og for å finne tegnspråkpoesi og tegnspråksalmer. Vi har også satt i produksjon en app med noen utvalgte salmer og poesier.

Vi har satt salmer og poesi på dagsorden i døvesamfunnet gjennom flere workshop/kurs på Døves Kulturdager samt Ål folkehøgskole. Vi håper at begeistringene forsetter og at resultatene fra prosjektet kan inspirere i lang tid.

BAKGRUNN FOR PROSJEKTET

Tenk deg en verden uten musikk og poesi! Tenk deg en fest uten sang! Tenk deg en gudstjeneste eller begravelse der du største parten av tiden ikke får med deg hva som skjer! Slik var verden for mange tegnspråkbrukere før de oppdaget tegnspråkpoesi og tegnspråksalmer musikk for øyene og kunst for tegnspråkbrukere. Siden denne gangen har tegnspråkpoesi og tegnspråksalmer fått en fast plass i Døvekirkene. Men det finnes og det bør finnes mye mer enn de poesiene og tegnspråksalmene som brukes der i dag.

HVA HAR VI GJORT? - METODE

Å samle tegnspråkpoesi og tegnspråksalmer ligner selv i vår tid litt på arbeidet til Peter Christen Asbjørnsen og Jørgen Moe. Det samme var også brødrene Grimm som gjorde et lignende arbeid i Tyskland.

Vi har søkt på nettet samt samarbeidet med Danmark og DAFEG i Tyskland for å samle inn inspirasjon fra salmer i andre tegnspråk. Vi har også kjøpt inn bruksrettighetene til arkivet til poetene Georg Bjerkli og Karl-Fredrik Robertsen.

Døves Kulturdager har vært en viktig arena for innsamling og utvikling. Første året gjennomførte vi en konkurranse der folk kunne sende inn sine bidrag. Dette oppdaget vi som en for høy terskel for tegnspråklige, da vi ikke har hatt kultur for dette tidligere gjennom at døve ikke har hatt muligheten til å utvikle seg som poeter og sende inn sine bidrag. Vi gjorde da om vårt arbeid på kulturdagene til å gjennomføre workshop to år på rad der vi hadde en teoretisk innledning og deretter gruppearbeid der deltagerne jobbet med å utvikle ulike poesier og salmer. Vi har også gjennomført et kurs på Ål folkehøyskole høsten 2016, og vil gjenta kurset neste skoleår siden dette var et vellykket samarbeid med skolen.

Utviklingsseminarer sammen med utvalgte poeter har også vært givende med gode resultater for videre arbeid.

Vi har også fått samlet inn opptak av gudstjenester rundt om i døvemenighetene der det har vært brukt poesi og salmer. I tillegg har vi hatt poesi og salmer som tema på ungdomsutvekslingsleir 2016 med ungdommer fra Norge og Tyskland i alderen 13-30 år, og filmet resultatene.

Døvemenighetene har blitt utfordret på å sende inn forslag til poesier og salmer, og noen har benyttet muligheten. Disse forslagene blir med oss i det videre arbeidet etter prosjektet.

Vi har i hele prosjektperioden oppmuntret flere til å stå fram i Døvekirkene som poeter og salmeledere.

I prosjektperioden etablerte Døvekirken «medliturgen» som ny stillingskategori for tegnspråkpoeter og salmeledere.

RESULTATER

Vi har opprettet en hjemmeside www.tegnkultur.no der vi fortløpende publiserer poesier og salmer.

Cirka 100 poesier og salmer er samlet inn, og det meste er råmateriale. Noe kan legges ut nå, mens andre må jobbes videre med. Det er varierte typer poesier og salmer som kan brukes etter tema, kirkeårets tema samt kirkelige handlinger (dåp, konfirmasjon, vigsel og gravferd).

Vi har satt i produksjon en gratis app med 7 salmer og 7 poesier.

Vi har med dette prosjektet videreutviklet poesier og salmer på norsk tegnspråk, og dermed utøvd et nybrottsarbeid spesielt med salmer.

Over 100 mennesker var aktivt engasjert i prosjektet, de fleste som frivillige.

EGENVURDERING

Prosjektet har vært interessant og innovativt, og vi har lært mye som vil være med i vårt videre arbeid. Dette har gitt oss en unik mulighet som vi ellers ikke ville hatt for nybrottsarbeid på sjangrene poesi og salmer i norsk tegnspråk. Resultatene vil vise seg som kulturbærende arbeid, og komme alle tegnspråklige døve og hørselshemmede til gagn. Dette har også resultert i bevisstgjøring av hva poesi og salmer er for noe på norsk tegnspråk.

Prosjektet ble forsinket i starten da de opprinnelige innsamlingsmetodene viste seg å ikke være tilstrekkelige. Vi endret tilnæringsmåte (se metode), og fikk da resultater som vi ikke hadde forutsett. Det var krevende, men vi klarte likevel å gjennomføre prosjektet. Vi har nå et omfattende materiale, både ferdigproduserte samt råmateriale. Råmaterialet vil vi arbeide videre med frem til endelige tekster som vi deretter publiserer på nettet.

VEIEN VIDERE – NYTTEVERDIEN AV PROSJEKTET

Det har vært en spennende reise. Erfaringene fra dette prosjektet har startet en prosess som vi vil videreføre i kommende prosjekter. Vi skal produsere en bønne-, salme- og poesibok i Døvekirken, og noe av resultatet fra dette prosjektet vil videreutvikles til bruk i denne boka både til fest og hverdag.

Vi ønsker etterhvert profesjonelle nyopptak av flere av salmene og poesiene for å gjøre dem slitesterke for årene som kommer.

Vi har kommet med en ny definisjon av poesi, og fått drevet nybrottsarbeid med hensyn til salmer. Sistnevnte krever mer arbeid, og dette vil vi prioritere fremover.

Materialet fra dette prosjektet har også resultert i et unikt forskningsmateriale når det gjelder sjangerkunnskap, lingvistikk, kultur, teologi samt oversettelse.